

SAARIJÄRVI-VIITASAARI SEUTUKUNNAN REITTIVERKOSTON VIRITTÄMINEN

Hankkeen julkinen kuvaus

Saarijärven-Viitasaaren seutukunnassa on useita ulkoilu- ja retkeilyreittejä sekä vesistöreittejä, joiden käyttö on vajavaista. Alueella on tunnistettu kaksi pääasiallista kehittämistarvetta reittien ja niihin kytkeytyvien palveluiden laadun parantamiseksi: 1. Tiedon hajanaisuus 2. Reittitoimijoiden välinen yhteistyö ja reittien teemoittelu on puutteellista Saarijärven-Viitasaaren seutukunnan reittiverkoston virittäminen (esiselvitys) -hankkeen tavoitteena on: 1. Seutukunnallisen reittiverkoston virittämisen kautta ottaa yhteinen askel kohti yhtenäisempää matkailualueutta. 2. Yhteisen kehittämissuunnitelman kautta varmistaa yhtenäinen ja kestävä tekeminen jatkossa Hankkeessa kerätään yhteiseen tietokantaan ajantasainen tieto seutukunnan keskeisistä reiteistä. Nykytilatarkasteluun valitaan jokaisesta kunnasta 2 reittiä tai soveltuvaa reitin osaa hankkeeseen (yhteensä noin 16 reittiä). Tietokanta sisältää tiedon reitistä, sen kunnosta, kunnostustarpeesta, soveltuvuudesta ja mahdollisuuksista hyödyntää sitä elinkeinoelämän käyttöön. Lisäksi kartoitetaan yritystoiminnan nykytilaa. Reittien kehittäminen nivoutuu alueellisen kehittämisen kokonaisuuteen. Esiselvityshanke selkeyttää miten reittejä tulisi kehittää, jotta ne hyödyttäisivät alueen yrityksiä ja paikallisia niin, että reittiverkostosta ja luontomatkoista saadaan seutukunnalle merkittävä kilpailutekijä. Hankkeessa luodaan reittien yhteistyön ja kehittämisen suunnitelma retkeilyreittien kehittämiseksi. Hanke toteutetaan Saarijärven-Viitasaaren seutukunnalla 1.10.2019-30.9.2020. Hankkeen päätoteuttaja on Kehittämissyhtiö Witas Oy ja osatoteuttajana toimii Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy.

Hankkeen tarve ja tausta

Saarijärven-Viitasaaren seutukuntaan kuuluu 8 kuntaa (Saarijärvi, Karstula, Kyyjärvi, Kannonkoski, Kivijärvi, Kinnula, Viitasaari, Pihtipudas). Jokaisessa kunnassa on useita ulkoilu- ja retkeilyreittejä sekä vesistöreittejä, joiden käyttö on vajavaista. Hankealueen ongelmana on reittiverkoston kokonaisvaltaisen suunnittelun puute, yksittäisten retkeilyreittien heikko laatu, saavutettavuus, hyödynnettävyys liiketoiminnassa ja sitä myötä tunnettuus, jotka muodostavat matkailun kehittämisen hidasteen. Kehittämissyhtiö Witas Oy teetti matkailututkimuksen Viitasaaren, Pihtiputaan ja Kinnulan alueelle vuosina 2016–2017. Tutkimuksessa nousi selvästi esille, että yksi alueen tärkeimmistä vetovoimatekijöistä on luonto, ja matkailijat harrastavat lomallaan erityisesti retkeilyä. Tutkimuksessa kävi ilmi, että matkailijat haluavat lisää tietoa retkeilyreiteistä, -palveluista ja mahdollisuuksista. Asioita, joita tutkimuksen mukaan haluttiin lisää, olivat mm. - veneretket ja venevuokraus Keiteleelle - tieto retkeilypalveluista, laavuista, saunoista ja telttailupaikoista - aktiviteetit: patikkareitit, retkihihtolomat - luontokohteiden parempi esilletuonti, opastetut matkat kohteisiin.

Alueella on tunnistettu kaksi pääasiallista kehittämistarvetta reittien ja niihin kytkeytyvien palveluiden laadun parantamiseksi:

Kehittämistarve 1: Tiedon hajanaisuus Alueen ulkoilu- ja retkeilyreittien tieto on hajallaan eri toimijoilla. Reittitiedot sijaitsevat tyypillisesti joko kunnassa, kyläyhdistyksellä, urheiluseuralla tai yhdistyksellä ja siten retkeilijän on hankala saada yhtenäistä kuvaa alueen reiteistä. Reittien ylläpito on myös sekavaa ja siten reittien ylläpidosta tai ylläpidon puuttumisesta on reitin käyttäjän vaikea löytää tietoa. Retkeilijän kannalta tärkeitä reitin ja kohteen valintaan sekä tarvittaviin varusteisiin vaikuttavia tietoja ovat mm. reitin kunto ja vaikeusaste, esteettömyys, tauko- /tulipaikkojen varustetaso ja polttopuutilanne. Puutteelliset tiedot reitistä voivat aiheuttaa alueelle imagollisia haittoja, jotka nykyisin leviävät nopeasti sosiaalisen median välityksellä ja voivat vaikuttaa erittäin negatiivisesti kävijämääriin. Puutteelliset tiedot voivat myös aiheuttaa alueelle haittaa mm. roskaamisen ja luonnon tärvelymisen muodossa, jos retkeilijä ei ole osannut varautua esim. polttopuiden puuttumiseen tulentekopaikalta. Ajantasaisen tiedon puuttuminen ja

tiedon hajanaisuus luovat myös turvallisuusriskin, mikäli kävijä etsiytyy kohteeseen tai reitille, mistä saatu ennakkotieto on merkittävästi virheellinen.

Kehittämistarve 2: Reittitoimijoiden välinen yhteistyö ja reittien teemoittelu on puutteellista. Reittitoimijoiden välinen yhteistyö ja reittien teemoittaminen ovat puutteellisia. Puutteellisen tiedon vuoksi matkailuyritysten on haastava käyttää reittejä omassa liiketoiminnassaan ja suunnata oikeita kohderyhmiä oikeille reiteille, vaikka heidän kauttaan reitille olisi mahdollista saada lisää kävijöitä. Tieto reittien kunnosta, luonteesta ja luokittelusta sekä tieto reitin varrella olevista majoitus- ja levähdyspaikoista (autiotuvat, varaustuvat, laavut) edistäisi omatoimiretkien paketoitua. Olisi myös tärkeä huomioida reitit, jotka menevät yli maakuntarajojen. Reittitoimijoiden välinen yhteistyö mm. samanlaisten opasteiden muodossa selkeyttää alueen reitistöä ja luo houkuttelevamman kuvan paikasta retkeilijöille. Yhteistyöllä voidaan myös saavuttaa huomattavaa synergiaetua reittien kunnostuksessa, ylläpidossa ja markkinoinnissa yhteensovittamalla eri toimijoiden tarpeita ja resursseja (yhdistykset, yritykset, kunnat, ym).

Hankkeen tavoitteet

TAVOITE 1 Nykytilan selvitys Seutukunnallisen reittiverkoston virittämisen kautta otetaan yhteinen askel kohti yhtenäisempää matkailualueutta. Hankkeessa kerätään yhteiseen tietokantaan ajantasainen tieto seutukunnan keskeisistä reiteistä ja niiden profiilista. Tietokannalle valitaan soveltuva julkaisualusta (esim. blogisivusto tai vastaava), julkaisualustan valinnassa huomioidaan tietojen päivittämisen tarve ja ylläpito hankkeen jälkeen. Valituissa reiteissä on huomioitu reitin varrella olevat tai sitä muuten hyödyntävät yritykset, maisemallisuus, erityisyys (esim. erikoinen kasvisto tai eläimistö) Tietokanta sisältää tiedon reitistä, sen kunnosta, kunnostustarpeesta, soveltuvuudesta ja mahdollisuuksista hyödyntää sitä elinkeinoelämän käyttöön.

TAVOITE 2 Yhteinen visio takaamaan yhtenäistä ja kestävä tekemistä Reittien kehittäminen nivoutuu alueellisen kehittämisen kokonaisuuteen. Esiselvityshanke selkeyttää miten reittejä tulisi kehittää, jotta ne hyödyttäisivät alueen yrityksiä ja paikallisia niin, että reittiverkostosta ja luontomatkailusta saadaan seutukunnalle merkittävä kilpailutekijä.

Hankkeen toimenpiteet ja toteutustapa sekä riskit toteutuksessa Konkreettiset toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi:

Työpaketti 1: Nykytilatarkastelu

- Valitaan jokaisesta kunnasta 2 reittiä tai soveltuvaa reitin osaa hankkeeseen (yhteensä noin 16 reittiä). Suunnitellaan reittien kartoitus (2/2019-6/2019). Kunnille on lähetetty ennakkokysely tärkeimmistä reittiehdotuksista.

- Käydään läpi ja dokumentoidaan valitun reitin tai reitin osan kunto, infotaulut, luokitustaso, käyttöaste, ylläpito ja tarkastellaan reitin nykyistä käyttöä ja sen mahdollisuuksia. Hyödynnetään GPS laitteita reittien läpikäynnissä GPX tietojen keräämiseksi. (3/2019-9/2019)

- Huomioidaan käyttäjälähtöisyys. Tehdään kysely reitin käyttäjille ja ylläpitäjille, jossa selvitetään reitin nykytilaa sekä käyttäjien ja ylläpitäjien näkemyksiä tulevaisuudesta. Kyselyn paras toteutustapa valitaan paikkakuntaakohtaisesti (nettikysely, vastauslaatikko lähikaupassa tms.) (5/2019-9/2019)

- Reittien profilointi

Työpaketti 2: Yritystoiminnan nykytila (4/2019-9/2019)

- Kartoitetaan kuntien osalta yrittäjien retkeilytuotteet

- Mitä palveluita kytkeytyy valittuihin reitteihin, mitä liitännäispalveluita reittien lähiympäristössä on saatavilla. #KeskiSuomen retkeilyreitit maailmankartalle -hankkeen kyselytuloksissa ilmenee että retkeilijäsegmentit arvostavat lähiruokapalveluita ja saunomisen mahdollisuutta. Haastatellaan näiden osalta keskeisiä yrityksiä reitin varrella ja niitä jotka tarjoavat ruoka- ja ohjelmapalveluita.

Työpaketti 3: Reittien yhteistyön ja kehittämisen suunnitelma

- Järjestetään asiantuntija seminaari, jossa kuullaan esimerkkejä reitistöjen kehittämisestä (9/2019) - Järjestetään alueellisia työpajoja (yhteensä 4-5) alueellisen tahtotilan ja kehittämissuunnitelman luomiseksi (10/2019-11 /2019)

- Analysoidaan tulokset ja luodaan suunnitelma retkeilyreittien kehittämiseksi (12/2019-1/2020)

Toteuttamiseen osallistuvat tahot, toteutus- ja rahoitusvastuut ja tarvittavat sopimusjärjestelyt: Hankkeen päätoteuttaja on Kehittämissyhtiö Witas Oy ja osatoteuttajana toimii Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy.

Witas: Projektipäällikkö, kokoaikainen 12 kk, vastaa hankkeen kokonaisuuden hallinnoinnista, viestinnästä, alueen yritysten kontaktoinnista, haastatteluista, työpajojen ja seminaarin järjestelyistä.

Päävastuu reittien läpikäynnin toteutuksessa JAMKin asiantuntijoiden avustuksella (2 reittiä yhdessä JAMKin asiantuntijan kanssa, 10 reittiä itsenäisesti). JAMK: Asiantuntijat, yht. 8 htkk. Avustavat asiantuntijatehtävät reittien kartoituksessa (2 reittiä yhdessä Witaksen projektipäällikön kanssa, 4 reittiä JAMKin asiantuntijatyönä) ja reittien analysoinnissa, kouluttaa projektipäällikön tarvittaessa suorittamaan reittien kartoitusta itsenäisesti. Asiantuntijana seminaarissa, työpajojen fasilitointi.